

УДК 336.717

Черкасова С. В.,
svetlacher@i.ua, ORCID ID: 0000-003-1956-4992, Researcher ID: F-5490-2019,
д.е.н., проф., професор кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового
бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТРАХОВОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ

Анотація. В статті розглянута сутність інвестиційного потенціалу страхового сектора країни та визначені джерела його формування. Зазначено повільні темпи нарощування загальних активів вітчизняних страхових компаній та залучених ними страхових премій, що обмежує можливості реалізації інвестиційної діяльності. На основі дослідження основних показників страхової діяльності в Україні у 2013-2020 рр. відзначено, що компанії зі страхування життя здійснюють більш активний вплив на процеси нарощування інвестиційного потенціалу страхового сектора за рахунок залучених премій та сформованих страхових резервів. Дослідження структури інвестиційного портфеля вітчизняних страховиків виявило зростання їх інтересу до вкладень у державні цінні папери. Запропоновано заходи щодо прискорення процесів нарощування інвестиційного потенціалу страхового сектора країни. Серед них: більш активний розвиток довгострокових видів страхування, зменшення обсягів перестраховання, розробка ефективних інвестиційних стратегій із застосуванням механізмів обмеження ризиків. На рівні держави пропонується впровадження заходів інституційного, економічного та організаційно-правового характеру, що будуть сприяти розвитку накопичувальних видів страхування, більш активному залученню роботодавців і працівників до механізмів страхування життя. Важливими є й заходи для розширення інвестиційних можливостей страховиків щодо вибору об'єктів вкладень, зокрема й за кордоном.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, страхування, страхові компанії, страховики, активи, страхові резерви.

Cherkasova S. V.,
svetlacher@i.ua, ORCID ID: 0000-003-1956-4992, Researcher ID: F-5490-2019,
Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Finance, Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv University of Trade and Economics, Lviv

INVESTMENT POTENTIAL OF THE INSURANCE SECTOR OF UKRAINE

Abstract. The article considers the essence of the investment potential of the insurance sector of the country and identifies the sources of its formation. Slow growth rates of total assets of domestic insurance companies and insurance premiums attracted by them are noted, which limits the opportunities for investment activities. Based on a study of the main indicators of insurance activity in Ukraine in 2013-2020, it was noted that life insurance companies have a more active influence on the processes of increasing the investment potential of the insurance sector at the expense of the attracted premiums and formed insurance reserves. A study of the structure of the investment portfolio of domestic insurers revealed their interest increase in investing in government securities. Measures to accelerate the process of building the investment potential of the country's insurance sector are proposed. Among them: more active development of long-term types of insurance, reduction of reinsurance volume, development of effective investment strategies using risk mitigation mechanisms. At the state level, it is proposed to implement measures of institutional, economic and organizational-legal nature that will promote the development of accumulative types of insurance, more active involvement of employers and employees in life insurance mechanisms. Particular measures are also important to expand the investment opportunities of insurers to choose the objects of investment, including abroad.

Key words: investment potential, insurance, insurance companies, insurers, assets, insurance reserves.

JEL Classification: G22, G23

DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2021-65-08>

Постановка проблеми. З огляду на значні обсяги інвестиційних ресурсів, що нагромаджуються страховими компаніями, страховий сектор розглядається як важливий постачальник внутрішніх інвестиційних ресурсів в економіку країни.

В українській практиці на сьогодні спостерігається недостатній розвиток страхування, хоча за

обсягом нагромаджених активів страхові компанії поступаються лише банкам і інститутам спільного інвестування.

Сформований сукупний інвестиційний потенціал українських страховиків залишається недостатнім для вагомого впливу на розвиток інвестиційної сфери економіки та забезпечення прискореного економічного зростання.

У сучасних реаліях вітчизняні страховики недостатньо забезпечують розвиток страхування, чим обмежують нагромадження інвестиційного потенціалу страхового сектора країни. Це вимагає вивчення особливостей реалізації інвестиційних процесів у вітчизняному страхуванні та розробки рекомендацій, що дозволять більш активно нагромаджувати інвестиційний потенціал страхового сектора, необхідний для прискореного розвитку національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням вивчення проблем формування інвестиційного потенціалу страхового сектора в наукових колах приділяється достатня увага. Дослідження різних аспектів інвестиційних процесів у страхуванні містяться в роботах Г. Воробей [4], Т. Гавриляк [5], О. Залетова [2], Т. Косової [7], Ю. Махортова [6], К. Побочі [4], Н. Слободянюк [7] та ін. Більшість наукових публікацій із цієї тематики присвячено вивченню чинників, що обмежують більш активне нарощування інвестиційного потенціалу страхової галузі. В умовах обмеженості внутрішніх інвестиційних ресурсів для розвитку національної економіки завдання прискореного нарощування інвестиційного потенціалу страховим сектором країни не втрачають своєї актуальності і потребують пошуку шляхів та інструментів для своєї реалізації.

Постановка завдання. Відповідно до обраного напрямку дослідження поставлено завдання: визначити сутність інвестиційного потенціалу страхового сектора країни, дослідити тенденції його розвитку у вітчизняній практиці та запропонувати можливі шляхи його більш активного нарощування, спираючись на особливості розвитку страхування в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливість процесів інвестування в діяльності страхових компаній не викликає жодних заперечень в економічній науці. Згідно з сучасними концепціями інвестиційна діяльність страховика розглядається як важливий вид господарювання та забезпечує його прибутковість. Відзначається і необхідність одержання інвестиційного доходу як джерела розвитку страхового бізнесу.

Для українських страхових компаній інвестування відіграє роль допоміжного (хоча і обов'язкового) виду діяльності, що доповнює безпосередньо страхову. Масштаби інвестування в практиці страхового бізнесу безпосередньо залежать від обсягів залучених премій у процесі надання страхових послуг.

Науковці, які досліджують страхову сферу, вважають, що інвестиційний потенціал страхових компаній формують їх грошові ресурси, які на поточний момент часу є відносно вільними від зобов'язань і вкладаються в обрані активи з метою збереження та подальшого примноження за рахунок одержання інвестиційного доходу [1]. Існує й інша точка зору, за якої інвестиційний потенціал у страхуванні є сукупністю внутрішніх чинників, що визначають можливості ефективного інвестування окремою компанією або страховим ринком в цілому, та чинників зовнішнього середовища [2, с. 28].

Серед чинників, що обмежують більш активний розвиток інвестиційної діяльності страхових компаній у вітчизняних реаліях, виділяють валютно-курсону нестабільність, негативні інфляційні очікування населення, недовіру в суспільстві до діяльності фінансових установ, наявність проблем у розвитку фінансової системи країни та ін. [3, с. 95].

Чинниками прямого впливу, що впливають на обсяги інвестиційного потенціалу в страховому секторі, є розміри сформованих страхових резервів і власного капіталу. Чинники опосередкованого впливу на інвестиційний потенціал, на думку науковців, мають переважно інституційний характер і формуються залежно від ситуації на фінансовому ринку та у цілому в економіці країни [4, с. 117].

О. Залетов вважає, що на інвестиційну діяльність страховиків впливають передусім обсяги, структура, капіталізація і концентрація страхового ринку, розвиненість фондового ринку і наявність на ньому надійних інструментів для інвестування, ефективність державного регулювання страхової галузі [2, с. 27]. На наявності ефективних фондових інструментів для забезпечення успішної інвестиційної діяльності страховиків наголошує й Гавриляк Т. С., досліджуючи досвід реалізації інвестування на зарубіжних страхових ринках [5].

Серед негативних чинників, які перешкоджають активній інвестиційній діяльності страховиків в українських реаліях, науковцями виділяються недосконалість нормативно-правового регулювання цієї галузі, брак ліквідних інструментів для інвестування, затягування з запровадженням обов'язкового медичного страхування та низький рівень розвитку страхування життя в країні [6, с. 142-143].

Дослідженнями Т. Косової і Н. Слободянюк доведено, що кількісні показники розвитку інвестиційної складової страхового сектора України знаходяться у протиріччі з якісними показниками внаслідок неефективної структури сформованого інвестиційного портфеля. Тому, на думку цих науковців, необхідним є впровадження в практику діяльності вітчизняних страхових компаній глобальних стандартів результативності інвестування, вироблених світовим досвідом [7].

Сукупність інвестиційних потенціалів діючих страхових компаній формує інвестиційний потенціал страхового сектора країни. Найбільш вагомими показниками для його оцінки є абсолютний, що визначається вартістю активів, сформованих у процесі інвестування в обрані об'єкти відповідно до ст. 31 Закону України "Про страхування" [8], і відносний, що являє собою співвідношення величини цих активів до ВВП країни.

На кінець 2020 р. загальна сума активів вітчизняних страхових компаній становила 64,9 млрд грн, або 1,55 % ВВП країни, що являє собою найбільший показник серед небанківських фінансових установ [9; 11]. В складі загальних активів страхових компаній у 2020 р. 50,1 млрд грн, або 77 %, складала активи, визначені ст. 31 Закону України "Про страхування" [8].

Основними джерелами формування інвестиційного потенціалу страховиків є залучені валові премії, сформовані страхові резерви, сплачені статутні

капітали, суми одержаного фінансового доходу від розміщення активів тощо. Динаміка зростання основних складових сукупного інвестиційного потенціалу українських страхових компаній у 2013-2020 рр. представлена в таблиці 1.

Необхідно зазначити, що на кінець 2020 р. вітчизняному страховому сектору ще не вдалося нагромадити загальний обсяг активів, що мав місце в країні до окупації частини її території та початку воєнних дій. На кінець 2013 р. сукупний показник загальних активів страховиків у країні складав 66,4 млрд грн. Більш успішно в період дослідження страховики нарощували свої інвестиційні активи. За 2013-2020 рр. цей показник у цілому по страховому сектору зріс на 32,2 %.

Найбільший вплив на зростання інвестиційного потенціалу страхового сектора України мали такі чинники, як обсяги залучених премій за договорами страхування життя, нарощування математичних резервів, а з 2015 р. і технічних резервів страховиків. Збільшення обсягів зібраних премій з ризикових видів страхування мало позитивний вплив на зростання величини інвестиційних активів лише в окремі роки.

Залучення валових премій за укладеними страховими договорами є важливим джерелом нарощування інвестиційного потенціалу страховиків. Зростання сум валових премій призводить до збільшення обсягів інвестиційних операцій і сформованих страхових резервів. Загальна сума валових премій, одержаних за усіма видами страхування, за підсумками 2020 р. становила 45,2 млрд грн, збільшившись за період дослідження на 58 % [10; 11]. Більш висока динаміка цих процесів спостерігалась у секторі страхування життя. За досліджуваний період обсяг залучених премій за договорами забезпечення життя зріс більш як у 2 рази, тоді як частка цього виду страхування на ринку не перевищувала 11 % [11].

Враховуючи більш вагомий вплив показників діяльності компаній зі страхування життя на процеси нагромадження інвестиційних ресурсів, можна стверджувати, що саме розвиток цього сегмента українського страхового ринку здатен суттєво нагромадити його сукупний інвестиційний потенціал і посилити роль у процесах фінансового забезпечення економічного зростання.

Проте на сьогодні послуги з забезпечення життя залишаються недостатньо поширеними серед громадян України.

Необхідними передумовами нарощування інвестиційного потенціалу страхового сектора країни є процеси формування достатнього обсягу страхових резервів, раціонального їх розміщення та ефективного управління ними.

Загальний обсяг нагромаджених страхових резервів на кінець 2020 р. становив 34,2 млрд грн, з них 21,8 млрд грн, або 63,7 %, припадало на технічні резерви і 12,4 млрд грн, або 36,3 %, – на математичні резерви [11]. Страхові резерви, які є основою платоспроможності і фінансової надійності страховиків, формуються і зростають у процесі проведення інвестиційної діяльності. Зважаючи на

це, величина страхових резервів є важливим оціночним показником інвестиційного потенціалу досліджуваних фінансових інститутів.

За роки дослідження загальна сума страхових резервів на українському ринку зросла в 2,4 рази, при цьому технічні резерви зросли в 2,1 рази, а математичні – в 3,3 рази. За 2013-2020 рр. був досягнутий значно вищий динамізм зростання розміру резервів зі страхування життя. Враховуючи довгостроковий характер цих резервів і використання інвестиційного доходу від їх розміщення на їх поповнення, можна стверджувати про більший вплив саме цього виду страхових резервів на нарощення інвестиційного потенціалу страхового сектора країни. Тому тенденцію до збільшення загальної суми страхових резервів і випереджаючого зростання розміру математичних резервів слід розглядати як таку, що суттєво впливає на посилення інвестиційного потенціалу вітчизняних страхових компаній.

Суттєвим гальмівним чинником у зростанні інвестиційного потенціалу страхового сектора України, на нашу думку, є структура видів страхового захисту, переважаюча частка в якій належить ризиковим видам страхування. На кінець періоду дослідження частка залучених премій з ризикових видів страхування складала 88,9 %, відповідно, на доходи з забезпечення життя припадало 11,1 % [11]. За період дослідження співвідношення між розміром валових страхових премій з ризикових видів страхування та з забезпечення життя несуттєво зросло на користь останнього, що характеризує більш активне, проте й недостатнє поширення страхування життя в країні.

У розвинених країнах світу, на відміну від України, домінуючу позицію в страховому бізнесі займають страхові компанії, що реалізують накопичувальні види страхування, передусім забезпечення життя.

Важливим чинником, що обмежує інвестиційні ресурси страхових компаній і загалом ємність страхового ринку, є обсяг переданих на перестраховання валових премій, особливо у випадку їх передачі нерезидентам. Впродовж 2019-2020 рр. розмір переданих на перестраховання валових премій у вітчизняному страховому секторі становив практично третину від їх загального обсягу, що значною мірою обмежило інвестиційні ресурси страховиків.

Ефективність інвестиційної діяльності страхових компаній може бути суттєво підвищена як за рахунок розробки більш гнучких інвестиційних стратегій, так і шляхом передачі інвестиційних активів професійним управляючим, у ролі яких на українському ринку виступають компанії з управління активами. Втім, приклади передачі активів страховиків в управління таким компаніям на вітчизняному ринку є поодинокими.

У сучасних умовах гальмівними чинниками, що обмежують зростання інвестиційного потенціалу українських страхових компаній, є сформована структура активів в інвестиційному портфелі та низький рівень диверсифікації інвестиційних вкладень (табл. 2).

Таблиця 1

Темпи приросту основних показників діяльності вітчизняних страховиків в 2013-2020 рр., %*

Складові інвестиційного потенціалу	Роки							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Загальні активи	18,1	5,8	- 13,6	- 7,7	2,3	10,7	0,6	1,6
Інвестиційні активи	- 22,4	6,9	- 10,1	- 3,7	2,9	12,7	9,7	17,3
Страхові премії з ризикових видів страхування	32,9	- 6,0	12,0	17,7	25,0	12,2	7,4	- 16,9
Страхові премії зі страхування життя	36,9	- 12,8	1,2	26,0	5,7	34,1	18,4	8,7
Технічні резерви	13,2	- 0,6	9,2	14,1	10,4	21,9	9,3	12,9
Математичні резерви	19,3	38,0	29,8	13,6	7,2	11,3	10,1	21,0

* Розраховано за [10; 11]

Таблиця 2

Структура сукупного інвестиційного портфеля українських страховиків у 2013-2020 рр., %*

Види активів	Роки							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Банківські депозити	24,5	22,3	34,6	32,9	33,9	34,7	35,6	24,8
Поточні рахунки	5,8	6,9	7,0	8,3	7,6	7,3	7,1	5,0
Акції	47,0	44,4	32,7	22,7	18,4	12,5	8,4	7,3
Облігації підприємств	2,0	2,0	2,0	2,4	2,5	2,2	2,1	1,6
Державні цінні папери	6,2	8,4	7,2	15,8	18,2	19,4	21,6	27,9
Нерухоме майно	5,2	5,0	6,1	7,4	7,4	7,4	9,2	9,6
Права вимоги до перестраховиків	8,0	9,5	10,3	9,9	11,2	13,3	11,9	13,8
Інвестиції в економіку України	0,1	0,2	0,0	0,1	0,3	2,8	3,8	3,9
Інші	1,2	1,3	0,1	0,5	0,5	0,4	0,3	6,1

* Розраховано за [10; 11]

Зміна структури інвестиційних вкладень протягом 2013-2020 рр. свідчить про стійкий інтерес страховиків до розміщення інвестиційних ресурсів на термінових депозитних рахунках у банківських установах та про нарощування інвестицій у державні цінні папери, якими є облігації внутрішніх державних позик. Відзначається й суттєве скорочення вкладень в акції та мізерний обсяг вкладень в економіку країни за напрямками, визначеними КМУ. В періоді дослідження намітилась тенденція до зростання частки вкладень в права вимог до перестраховиків, що призводить до зниження доходності інвестиційних операцій.

За останні вісім років українські страхові компанії суттєво збільшили частку своїх вкладень у державні облігації з 6,2 % до 27,9 % (табл. 2). Стійким залишається інтерес страховиків до розміщення активів на банківських депозитах. Зазначені об'єкти інвестування, з одного боку, вважаються доволі надійними, проте в умовах банківської кризи та значного розміру державного внутрішнього боргу містять значні загрози для фінансової надійності та ліквідності страхових компаній. Концентрація інвестицій страховиків за цими двома напрямками та згорання інвестицій в акції свідчить про зниження рівня диверсифікації інвестицій досліджуваних інститутів як за видами вкладень, так і за емітентами ринкових цінних паперів.

Висновки і перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Проведене дослідження дозволяє зробити висновки про існування певних проблем у нарощуванні інвестиційного потенціалу страхового сектора України. Серед них необхідно відзначити недостатній рівень поширення страхування в країні, що зумовлює й недостатній обсяг доходів страховиків як джерела інвестиційних ресурсів.

Поки що вітчизняним страховикам не вдалося досягти докризового показника вартості сукупних активів. Недостатніми темпами зростають обсяги валових страхових премій, особливо з ризикових видів страхування. Залишається неефективною структура страхового портфеля в цілому по ринку. В ньому переважають короткострокові види страхування, а на страхування життя припадає близько 11 %. Втім, як показує практика розвинених країн, саме страхування життя є прискорювачем інвестиційних процесів у страховому секторі країни внаслідок свого довготермінового характеру.

У вітчизняних реаліях страхування життя розвивається більш активно, ніж інші види страхового захисту, проте темпи його поширення залишаються недостатніми. В більшості років аналізу галузь страхування життя забезпечувала й прискорене нарощування своїх страхових резервів.

У складі чинників, що забезпечують помірне нарощування інвестиційного потенціалу вітчизняних страховиків, слід відзначити й зростання частки безпечних і доходних об'єктів вкладень в їх портфелях, передусім облігацій внутрішніх державних позик. Зазначений процес має позитивний вплив на зменшення ризиків в інвестиційній діяльності та ймовірних збитків від інвестування.

Обмежувальний вплив на формування інвестиційних активів вітчизняних страхових компаній має значний обсяг страхових премій, що передаються перестраховикам. На сьогодні практично третина зібраних коштів за укладеними договорами страхування передається іншим страховикам, у тому числі й за кордон, що обмежує джерела інвестиційних ресурсів страхового бізнесу.

Подальше нарощування інвестиційного потенціалу страхового сектора України стане можливим за умови розвитку страхової діяльності за всіма

видами страхування. Однак прискорювачем цих процесів повинен стати більш активний розвиток галузі страхування життя як постачальника довгих інвестиційних ресурсів. Розвиток цієї галузі в країні останніми роками забезпечувався переважно за рахунок страхових платежів громадян. Проте різке зниження доходів населення у країні в умовах кризових явищ в економіці не дозволяє сподіватися на значне зростання сум страхових премій за рахунок цього джерела. Тому подальший розвиток страхування життя в країні стане можливим за умови активного поширення корпоративних страхових програм і посилення ролі роботодавців у соціальному захисті своїх працівників за рахунок здійснення страхових платежів.

Для більш активного поширення в Україні забезпечення життя необхідним є його більш дієве стимулювання з боку держави, запровадження додаткових механізмів та інструментів, що забезпечать реальний захист майнових прав страхувальників і застрахованих осіб у періоди економічних криз та політичних потрясінь.

Подальший розвиток інвестиційної діяльності в страховому секторі України буде залежати від успішності реалізації й інших видів страхування, передусім довгострокових, що забезпечить зростання обсягів залучених страхових премій та сформованих власних фінансових ресурсів; ефективного стимулювання інвестицій страховиків у пріоритетні галузі розвитку економіки країни; дієвих засобів обмеження фінансових ризиків, здатних забезпечити фінансову надійність страхових компаній у довгостроковому періоді; належно організованої системи управління інвестиційною діяльністю та інвестиційними ресурсами; наявності ефективних об'єктів інвестування як на фондовому ринку, так і в реальному секторі національного господарства; співпраці страхових компаній з банківськими установами, недержавними пенсійними фондами, компаніями з управління активами з метою формування спільних інвестиційних стратегій; державного сприяння розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній шляхом розширення її можливостей та зменшення обмежень.

Потребують суттєвого удосконалення й інвестиційні стратегії вітчизняних страхових компаній. У цьому контексті значне зниження рівня загального ризику інвестиційної діяльності страхових компаній може бути забезпечено за рахунок розробки та реалізації ефективних систем управління інвестиційними ресурсами, використання комплексного CRM моделювання в оцінюванні привабливості фінансових інструментів, впровадження Compliance procedures. Зазначені заходи дозволять уникнути ризиків внутрішнього середовища, що можуть виникнути за умов неефективної системи контролю та внутрішньої взаємодії підрозділів страхової компанії, широкого доступу до інсайдерської інформації тощо.

Сучасний стан розвитку українського фінансового ринку не дозволяє в повній мірі залучити відомі в світовій практиці механізми зовнішнього обмеження інвестиційних ризиків, тому найбільш

доступними для інвестиційних менеджерів страхових компаній залишаються інструменти інвестиційного страхування, отримання гарантій та хеджування.

Для подолання проблем, що гальмують нарощування інвестиційного потенціалу страхового сектора України, необхідною є розробка та реалізація з боку держави заходів інституційного, економічного та організаційно-правового характеру, що будуть сприяти більш активному розвитку в країні накопичувальних видів страхового захисту, залученню громадян і роботодавців до механізмів забезпечення життя, впровадженню на загальнодержавному рівні пенсійного і медичного страхування. Важливими є й заходи для розширення інвестиційних можливостей страховиків щодо вибору об'єктів вкладень, зокрема й за кордоном.

На рівні держави необхідно забезпечити стабільність фінансової системи країни, що дозволить знизити ризики інвестування в банківські інструменти, цінні папери вітчизняних та зарубіжних емітентів та одночасно підвищити рівень диверсифікації вкладень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев П. А. Особенности развития страховых компаний как институциональных инвесторов в ведущих странах. *Страховое дело*. 2007. № 5. С. 36-41.
2. Залетов О. Державне регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Економіка*. 2016. № 3 (180). С. 25-32.
3. Лебединська Л. Д., Ремньова Л. М. Інвестиційний потенціал банків та страхових компаній. *Чернігівський науковий часопис. Серія 1. – Економіка та управління*. 2011. № 2. С. 91-96.
4. Побоча К. П., Воробей Г. М. Потенціал інвестиційної діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – Серія: Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 25 (2). С. 116-119.
5. Гавриляк Т. С. Зарубіжний досвід формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності страхових компаній. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2015. Вип. 25.5. С. 251-257.
6. Махортов Ю. О., Зюбін В. М. Вплив інвестиційного потенціалу страхових компаній на розвиток економіки. *Економічний вісник Донбасу*. 2010. № 2 (20). С. 139-144.
7. Kosova T., Slobodyanyuk N. Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities. *Economic Annals-XXI*. 2016. 159 (5-6). P. 85-88.
8. Про страхування : Закон України № 85/96-ВР від 7.03.1996 р. зі змінами і доповненнями. URL : <http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol1/12-18.pdf>.

9. Статистична інформація Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

10. Підсумки діяльності страхових компаній : аналітичні матеріали Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (до 1.07.2020 р.). URL : <http://www.nfp.gov.ua>.

11. Аналітичні матеріали Національного банку України. URL : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/printable_article

REFERENCES

1. Alekseev, P. A. (2007), Osobennosti razvytiya strakhovykh kompaniy kak ynstytutsional'nykh ynvestorov v veduschykh stranakh, Strakhovoe delo, № 5, s. 36-41.

2. Zaliyev O. (2016), Derzhavne rehuliyuvannya investytsijnoi diial'nosti strakhovykh kompanij v Ukraini, Visnyk Kyivs'koho natsional'noho universytetu im. T. Shevchenka. Ekonomika., № 3 (180), s. 25-32.

3. Lebedyn'ska, L. D. and Remn'ova, L. M. (2011), Investytsijnyj potentsial bankiv ta strakhovykh kompanij, Chernihiv's'kyj naukovyj chasopys. Seriya 1. – Ekonomika ta upravlinnia., № 2, s. 91-96.

4. Pobocho, K. P. and Vorobej, H. M. (2017), Potentsial investytsijnoi diial'nosti strakhovykh kompanij na finansovomu rynku Ukrainy, Naukovyj visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. –

Seriia: Ekonomika i menedzhment., vyp. 25 (2), s. 116-119.

5. Havryliak, T. S. (2015), Zarubizhnyj dosvid formuvannya finansovoho po-tentsialu investytsijnoi diial'nosti strakhovykh kompanij, Naukovyj visnyk NLTU Ukrainy, vyp. 25.5, s. 251-257.

6. Makhortov, Yu. O. and Ziubin, V. M. (2010), Vplyv investytsijnogo potentsialu strakhovykh kompanij na rozvytok ekonomiky, Ekonomichnyj visnyk Donbasu, № 2 (20), s. 139-144.

7. Kosova T. and Slobodyanyuk N. (2016), Securities as an investment instrument for the insurance companies: challenges and opportunities, Economic Annals-XXI, 159 (5-6), p. 85-88.

8. Pro strakhuvannya : Zakon Ukrainy № 85/96-VR vid 7.03.1996 r. zi zminamy i dopovnenniamy, available at : <http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol1/12-18.pdf>.

9. Statystychna informatsiia Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy, available at : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

10. Pidsumky diial'nosti strakhovykh kompanij : analitychni materialy Natsional'noi komisii, scho zdiysniuie derzhavne rehuliyuvannya u sferi rynkiv finansovykh posluh (do 1.07.2020 r.), available at : <http://www.nfp.gov.ua>.

11. Analitychni materialy Natsional'noho banku Ukrainy, available at : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/printable_article.

Стаття надійшла до редакції 25 листопада 2021 року